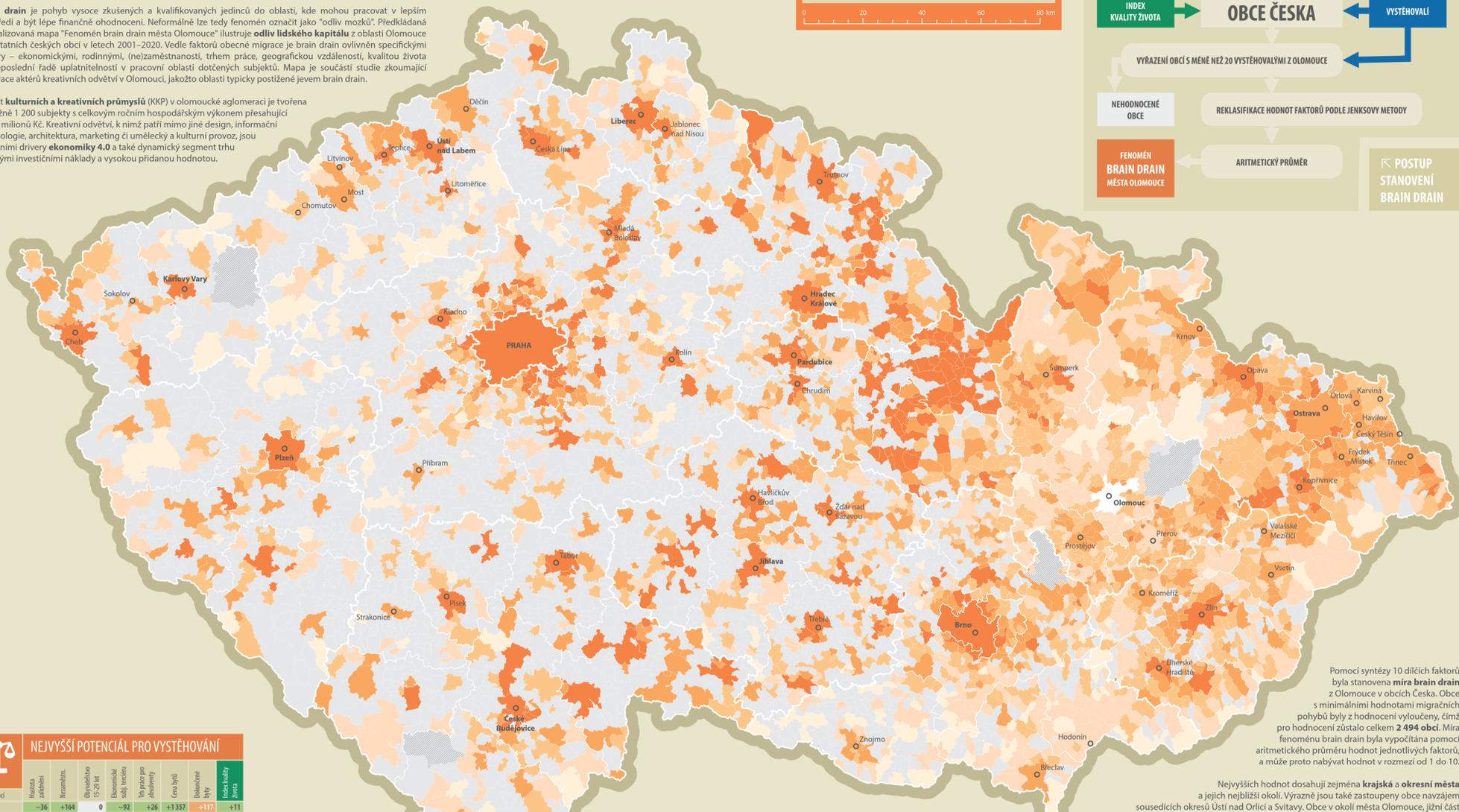
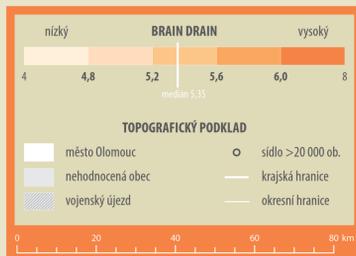

FENOMÉN BRAIN DRAIN MĚSTA OLOMOUCE

ODLIV LIDSKÉHO KAPITÁLU Z OLOMOUCE DO ČESKÝCH OBCÍ V LETECH 2001–2020

Brain drain je pohyb vysoce zkušených a kvalifikovaných jedinců do oblasti, kde mohou pracovat v lepším prostředí a být lépe finančně ohodnoceni. Neformálně lze tedy fenomén označit jako "odliv mozků". Předkládaná specializovaná mapa "Fenomén brain drain města Olomouce" ilustruje **odliv lidského kapitálu** z oblasti Olomouce do ostatních českých obcí v letech 2001–2020. Vedle faktorů obecné migrace je brain drain ovlivněn specifickými faktory – ekonomickými, rodinnými, (ne)zaměstnaností, trhem práce, geografickou vzdáleností, kvalitou života a v neposlední řadě uplatnitelností v pracovní oblasti dotčených subjektů. Mapa je součástí studie zkoumající motivace aktérů kreativních odvětví v Olomouci, jakožto oblasti typicky postižené jevem brain drain.

Oblast **kulturních a kreativních průmyslů** (KKP) v olomoucké aglomeraci je tvořena přibližně 1 200 subjekty s celkovým ročním hospodářským výkonem přesahující 4 700 milionů Kč. Kreativní odvětví, k nimž patří mimo jiné design, informační technologie, architektura, marketing či umělecký a kulturní provoz, jsou zásadními drivery **ekonomiky 4.0** a také dynamicky rostoucího segmentu trhu s nízkými investičními náklady a vysokou přidanou hodnotou.

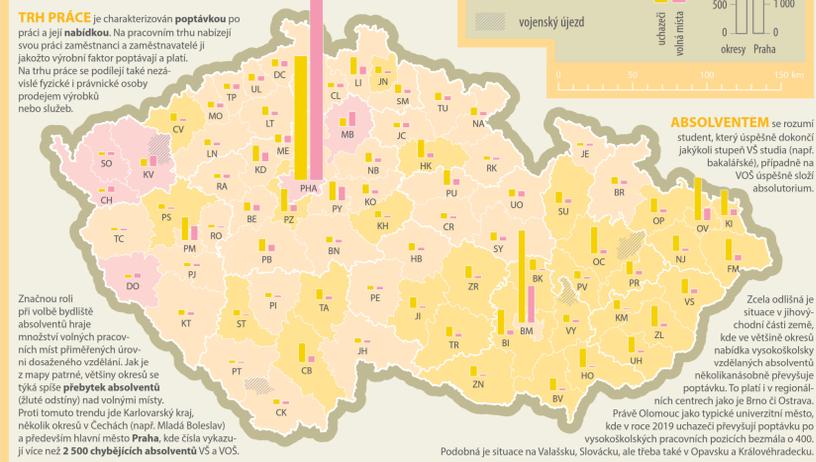

Pomocí syntézy 10 dílčích faktorů byla stanovena **míra brain drain** z Olomouce v obcích Česka. Obce s minimálními hodnotami migračních pohybů byly z hodnocení vyloučeny, čímž pro hodnocení zůstalo celkem **2 494 obcí**. Míra fenoménu brain drain byla vypočítána pomocí aritmetického průměru hodnot jednotlivých faktorů, a může proto nabývat hodnot v rozmezí od 1 do 10.

Nejvyšších hodnot dosahují zejména **krajská a okresní města** a jejich nejbližší okolí. Výrazně jsou také zastoupeny obce navzájem sousedících okresů Ústí nad Orlicí a Svitavy. Obce v okolí města Olomouce, jižní část Jihomoravského kraje a západ Moravskoslezského kraje mají naopak výrazně nižší hodnotu brain drain. Vyšší hodnoty jsou naopak zastoupeny částí ve vzdálenějších obcích na **západě Česka**. Ve východní části republiky jsou hodnoty spíše nižší, avšak v větší počtu obcí. To je způsobeno především vlivem vnitřní krátkodobé migrace, která je intenzivnější v obcích v dojezdové vzdálenosti od Olomouce. Absolutně nejvyšší míru brain drain vykazují města **Praha, Brno, Ústí nad Orlicí a Píseň**.

TRH PRÁCE PRO ABSOLVENTY VŠ A VOŠ

nabídka a poptávka v okresech v roce 2019

TRH PRÁCE je charakterizován **poptávkou** po práci a její **nabídkou**. Na pracovním trhu nabízejí svou práci zaměstnanci a zaměstnavatelé ji jakožto výrobní faktor poptávají a platí. Na trhu práce se podílejí také nezávislé fyzické i právnické osoby prodejem výrobků nebo služeb.

Značnou roli při volbě bydliště absolventů hraje množství volných pracovních míst přiměřených úrovni dosaženého vzdělání. Jak je z mapy patrné, větší okresech se týká spíše **přibýtek absolventů** (žluté odstíny) nad volnými místy. Proti tomuto trendu jde Karlovarský kraj, několik okresů v Čechách (např. Mladá Boleslav) a především hlavní město **Praha**, kde čísla vykazují i více než **2 500 chybějících absolventů** vŠ a VOŠ.

ABSOLVENTEM se rozumí student, který úspěšně dokončí jakýkoli stupeň VŠ studia (např. bakalářské), případně na VŠ úspěšně složí absolutorium. Zcela odlišná je situace v jihovýchodní části země, kde ve většině okresů nabídka vysokoškolských vzdělaných absolventů několikanásobně převyšuje poptávku. To platí i v regionálních centrech jako je Brno či Ostrava. Právě Olomouce jako typické univerzitní město, kde v roce 2019 uchazečů poptávku po vysokoškolských pracovních pozicích bezmála o 400. Podobná je situace na Valašsku, Slovácku, ale třeba také v Opavsku a Králověhradsku.

TOP 5 obcí	Hustota zalidnění	Moravské území	Obyvatelem 15-29 let	Ekonomické subjekty terciér	Trh práce pro absolventy	Cena bytů	Dokončené byty	Index kvality života
Praha	-36	+164	0	-92	+26	+1 337	+117	+11
Brno	+37	+69	+2	-68	+10	+219	+54	+19
Ústí nad Orlicí	-55	-60	+8	-83	-20	-81	-42	-4
Píseň	-44	+27	-1	-79	-5	+161	+8	-2
Č. Budějovice	-30	+74	+3	-80	+7	-67	-8	+8

Všechny rozdíly uvedeny v %. Kladné hodnoty značují vyšší intenzitu jevu v dané obci než ve městě Olomouci.

KREATIVNÍ PRŮMYSLY A UNIVERZITNÍ BRAIN DRAIN

z dotazníkových šetření provedených v roce 2020

MÍSTA ODLIVU PRACOVNÍKŮ KKP	POČET OSOB V OBCÍCH
Praha	27
Brno	10
Litovel	7
Ostrava	5
Prostějov	4
Šternberk	3
Bohunovice	3
Prerov	3
Šumperk	3
Zlín	3
Břest	2
Stápanov	2
Ústí nad Orlicí	2
...	max. 1

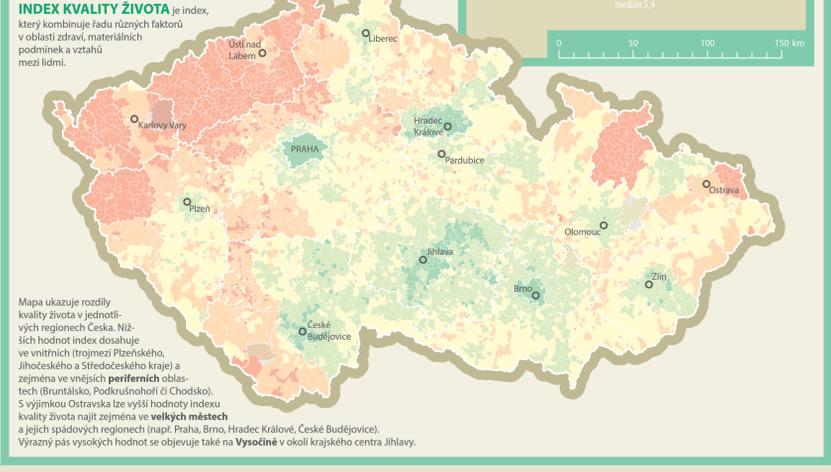
KULTURNÍ A KREATIVNÍ PRŮMYSLY

KULTURNÍ A KREATIVNÍ PRŮMYSLY zahrnují činnost, jejichž základem jsou lidská kreativita a talent. Odliv absolventů i osob pracujících v oblasti KKP z Olomouce směřuje dle provedených dotazníkových šetření zejména do zbytku **Olomouckého, Moravskoslezského a Zlínského kraje**. Vyšší počty osob dříve působících ve městě Olomouci lze vysledovat také podél východní hranice kraje Jihomoravského a Pardubického. V ostatních zapadněji položených regionech se významnější počty osob původně působících v Olomouci objevují pouze ve větších sídlech, jímž dominuje **Praha** jako hlavní ekonomické centrum Česka.

KVALITA ŽIVOTA

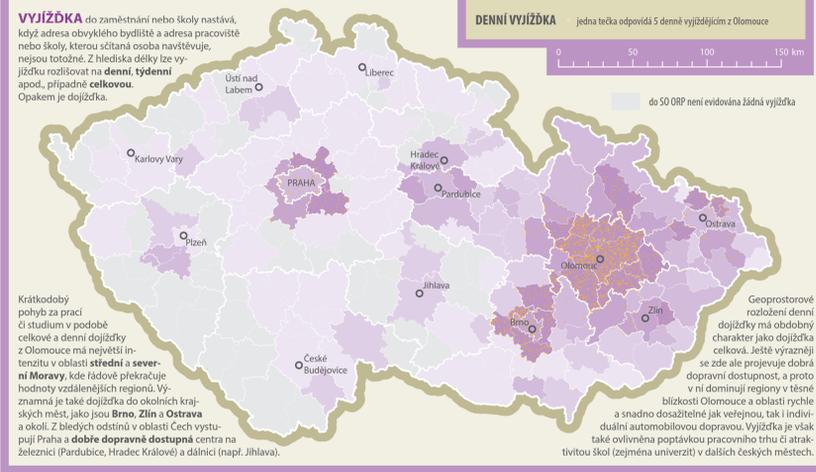
v obcích v roce 2017

INDEX KVALITY ŽIVOTA je index, který kombinuje řadu různých faktorů v oblasti zdraví, materiálních podmínek a vztahů mezi lidmi. Mapa ukazuje rozdíly kvality života v jednotlivých regionech Česka. Nižších hodnot index dosahuje ve vnitřních trojmezích Píseňského, Jihočeského a Středočeského kraje a zejména ve vnějších **periferních** oblastech (Bruntálsko, Podkrkonoší či Chodsko). S výjimkou Ostravska lze vyšší hodnoty indexu kvality života najít zejména ve **velkých městech** a jejich spádových regionech (např. Praha, Brno, Hradec Králové, České Budějovice). Výrazný pás vysokých hodnot se objevuje také na **Vysocíně** v okolí krajského centra Jihlavy.

VYJÍŽDKA Z OLOMOUCE

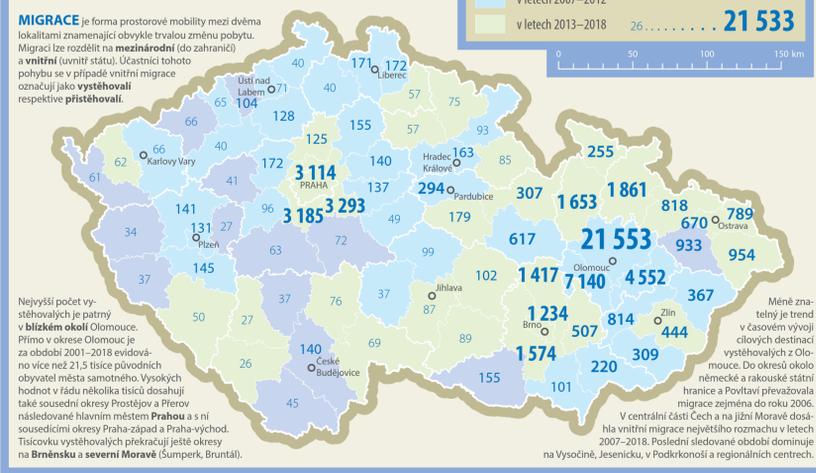
do SO ORP v letech 2001–2018

VYJÍŽDKA do zaměstnání nebo školy nastává, když adresa obvyklého bydliště a adresa pracoviště nebo školy, kterou sdílá osoba navštěvuje, nejsou totožné. Z hlediska délky lze vyjíždku rozlišovat na **denní**, **vydenní** apod., případně **celkovou**. Opakem je dojížďka. Krátkodobý pohyb za prací či studium v podobě celkové a denní dojížďky z Olomouce má nejvyšší intenzitu v oblasti **střední a severní Moravy**, kde řadové překračuje hodnoty vzdálenějších regionů. Významná je také dojížďka od okolních krajských měst, jako jsou **Brno, Zlín** a **Ostrava** a okolí. Z bludých odstínů v oblasti Čech vystupují **Praha** a **dobře dopravně dostupná** centra na železnici (Pardubice, Hradec Králové) a dálnici (např. Jihlava).

VYSTĚHOVALÍ Z OLOMOUCE

do okresů v letech 2001–2018

MIGRACE je forma prostorové mobility mezi dvěma lokalitami znamenající obvykle trvalou změnu pobytu. Migrace lze rozdělit na **mezinárodní** (do zahraničí) a **vnitřní** (vnitřní státu). Účastníci tohoto pohybu se v případě vnitřní migrace označují jako **vystěhovalí** respektive **vystěhovalci**. Nejvyšší počet vystěhovalých je patrný v **blízkém okolí** Olomouce. Přímou v Olomouci je za období 2001–2018 evidováno více než 21,5 tisíce původních obyvatel města samotného. Vysokých hodnot v řadě několika tisíců dosahují také sousední okresy Prostějov a Přerov následované hlavním městem **Prahou** a s ní sousedními okresy Praha-západ a Praha-východ. Tisícovky vystěhovalých překračují ještě okresy na **Brněnsku** a **severní Moravě** (Šumperk, Bruntál). Méně znatelný je trend v časovém vývoji cizích destinací vystěhovalých z Olomouce. Do okresů okolo německé a rakouské státní hranice a Pováltí převažovala migrace zejména do roku 2006. V centrální části Čech a na jižní Moravě dosáhla vnitřní migrace největšího rozmachu v letech 2007–2018. Poslední sledované období dominuje na **Vysocíně**, Jeseníku, v Podkrkonoší a regionálních centrech.

FENOMÉN BRAIN DRAIN MĚSTA OLOMOUCE

autorský kolektiv: Mgr. Rostislav NĚTEK, Ph.D. • doc. RNDr. Jaroslav BURIAN, Ph.D. • Mgr. Vít PÁSZTO, Ph.D. • Mgr. Radek BARVÍR, Mgr. Petr BILIK, Ph.D. • Mgr. Michaela JENDŘEJKOVÁ • doc. Mgr. Petra ŠOBAŇOVÁ, Ph.D. • Mgr. Magdalena PETRÁKOVÁ
 data: Bc. Jan CHLOUPEK, dotazníková šetření Kreativní Olomouci, UPOL • topografický podklad: © ArcCR, ARCDATA PRAHA, ZU, ČSÚ, 2016
 karta: Bc. Jan CHLOUPEK, dotazníková šetření Kreativní Olomouci, UPOL • topografický podklad: © ArcCR, ARCDATA PRAHA, ZU, ČSÚ, 2016
 geografické podklady: UTM Zone 33N • měřítko: 1:750 000 (hlavní mapa), 1:2 mil. (vedlejší mapy)
 Projekt "Výzkum motivací aktérů kreativních průmyslů v olomoucké aglomeraci a návrh strategie pro posílení segmentu" (TL02000403) je spolufinancován se státní podporou **Technologické agentury CR** v rámci Programu Eta.
 Katedra geoinformatiky
 Univerzita Palackého v Olomouci
 © Katedra geoinformatiky
 Univerzita Palackého v Olomouci, 2020